

Світ допомагає відновлювати Україну

Спецвипуск/січень

ІНФОРМУЄ, ПОЯСНЮЄ, НАДИХАЄ!

Благодійники допомогли відремонтувати лікарню

КОМАНДА ПРОЄКТУ «Надання життєво необхідної допомоги у підготовці до зими, забезпеченні предметами першої необхідності та житлом для постраждалого від конфлікту населення в Україні» завершила ремонт в одній із амбулаторій Запорізького центру первинної медико-санітарної допомоги №2.

У цьому медичному закладі силами фонду «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» було оновлено кабінет щеплень.

— Ще до початку повномасштабної війни цей кабінет потребував комплексного ремонту. Він розташований на першому поверсі, вікна пропускали холод. За правилами, температура в кабінеті щеплень повинна бути 20-25 градусів, у нас було менше. Тому некомфортно було і лікарям, і дітям під час огляду, — каже завідувачка амбулаторії Галина Опашнянська.

Після одного з ворожих прильотів по місту кабінет щеплень зазнав суттєвих руйнувань: повідпадала плитка, з'явилися тріщини у стінах, вікна залишилися без шибок. За словами пані Галини, навіть із такими пошкодженнями заклад мусив працювати, бо дітям [від народження й до

повноліття] тут щодня надають лікувально-профілактичні послуги.

“Наша амбулаторія надає всі види медичної допомоги, у тому числі вакцинацію, для близько восьми тисяч дітей. Щодня ми оглядаємо, в середньому, 150 маленьких пацієнтів. З огляду на воєнні дії потік пацієнтів час від часу змінюється, однак актуальність наших по-

слуг не стала меншою, адже до Запоріжжя прибувають переселенці”, — каже завідувачка амбулаторії.

Жінка тішиться, що після ремонту в кабінеті щеплень стало

тепло, світло й комфортно. Зараз, за словами лікарки, активно щеплять дітей, оскільки почастишали випадки захворювань, яких можна уникнути, вакцинувавши.

Безпечна вода для Запоріжжя

ЗАВЕРШЕНО реконструкцію вторинного відстійника на очисних спорудах міського водоканалу. Заміна застарілого обладнання дозволить краще очищувати стічні води та забезпечувати стабільне водопостачання. Тепер близько 230-ти тисяч жителів будуть мати доступ до чистої питної води та покращених санітарних умов.

Як повідомили в **Запорізькій ОВА**, проєкт реалізовано за підтримки ЮНІСЕФ та Агентства США з міжнародного розвитку [ВНА]. ЮНІСЕФ також допоміг модернізувати системи водопостачання міського та обласного водоканалів, що дозволило економити до 30-ти відсотків електроенергії.

Червоний Хрест допоможе з відновленням критичної інфраструктури та енергетики

ПРЕДСТАВНИКИ Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні [МКЧХ] на зустрічі з посадовцями ЗВА запевнили, що і цього року продовжать підтримувати Запорізьку область.

Так, МКЧХ та «Запоріжжяобленерго» уклали двосторонню угоду, яка передбачає будівництво повітряних ліній електропередачі. Зокрема, таку лінію напругою 35 кВ збудують між підстанціями «Вишневе» та «Успенівка». У планах — прокладення ліній довжиною 15,9 км. Це дозволить забезпечити стабільне енергопостачання 31-го населеного пункту Пологівського району. Також у першому кварталі 2025 року від МКЧХ планується постачання дев'яти кілометрів труб Облводоканалу для ремонту магістральних мереж. Таким чином, 30 тисяч споживачів будуть із водою.

— Ми тут, щоб допомогти вам. Зараз ми спільно працюємо над відновленням критичної інфраструктури та енергетики, — зазначив голова делегації Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні Юрг Еглі.

Теплом рук своїх захищу і зігрію

ЛЮДИ практичні завжди розуміють цінність сировини. Тому, коли волонтерам «Меморі86» до рук потрапляла плетена річ, яку вже не варто носити, а краще розпустити, вони відкладали її до спеціальної торбинки.

А також з радістю та вдячністю приймали нитки і подібні речі від працівників нашої редакції. Нитки та мрії у домашніх запасах вже майже скінчилися, тому, коли подруга у Франції витягла з шафки недоплетений мамою-українкою светр і моточки, то й цей скарб поїхав до Запоріжжя.

Тому що... є кому плести теплі шкарпетки для відправки на фронт. Це вже традиція. У 2014-2015 роках шкарпетки захисникам плели Ірина та Людмила у Запоріжжі, а ще на адресу «МИГА»

разом із килимками та віршами їх надсилала наша читачка Люда, біженка, з Луганщини, що мешкала під Мелітополем...

Нині шкарпетки плетуть гуляйпільські жінки, Людмила та Валентина, з подругами. Свого часу виїхали з рідного дому від обстрілів, та живуть у винайманому житлі у Запоріжжі. Трималися вдома, доки мали сили,

сиділи у підвалах. Та ці підвали й наразі їм рідніші, ніж тимчасове житло. Тому й намагаються допомогти нашим захисникам на Запорізькому напрямку — своїми талантами у традиційно жіночій справі.

Благодійний фонд «Меморі86» від початку повномасштабного вторгнення тримає у колі своєї уваги гуляйпільців, надаючи допомогу за кожної можливості. А нині фонд неочікувано отримав теплий подарунок із вправних рук наших гуляйпільських подруг. Та думали невдовго: подивилися один одному в очі — і передали шкарпетки нашим захисникам, які одужують після поранень в одній із запорізьких лікарень.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото
Валентини ЖОВНІРЕНКО

Відновлять моніторинг викидів парникових газів

КОМІТЕТ з питань екологічної політики та природокористування Верховної Ради розглянув поправки та рекомендував до прийняття в другому читанні проєкт Закону про відновлення моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів.

Документ передбачає відновлення обов'язкової звітності операторів установок у межах МЗВ, яка була ухвалена у 2021 році, але через введення воєнного стану стала необов'язковою. Цей законопроєкт є індикатором отримання фінансування у межах програми Ukraine Facility.

Його ухвалення дозволить:

- ✓ відновити обов'язкову систему МЗВ, що відповідатиме європейським та міжнародним стандартам;
- ✓ забезпечити прозорість і точність розрахунків викидів парникових газів;
- ✓ створити умови для впровадження системи торгівлі квотами на викиди парникових газів, як ефективного механізму скорочення викидів.

Проєкт закону дозволяє операторам не подавати звіти за 2021,

2022 та 2023 звітні роки, але, у разі прийняття законопроєкту, вони мають подати звіт за 2024 рік. При цьому було врегульовано питання терміну подачі звітності у 2025 році. Відтак, **оператори установок можуть подати звіт за 2024 рік не до 31 березня 2025 року, а до 31 грудня.**

Також документ деталізує вимоги щодо подання документів для частково зруйнованих установок та установок, які розташовані на території, де ведуться активні бойові дії або знаходяться на тимчасово окупованих територіях.

Джерело: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

Гуляйпільське підприємство залучило мільйон доларів інвестицій

КОШТИ ПІДУТЬ на відновлення роботи компанії, яка евакуювалася з прифронтового міста. У USAID повідомили, що проєкт «Інвестиції для стійкості бізнесу» став співінвестором компанії DELTA FOOD, яка виробляє соуси, кетчупи та майонези під брендом «Гуляй-Поле». Зазначається, що кошти, один мільйон доларів, підуть на відновлення компанії [виробничі потужності у Гуляйполі зруйновані] та на її зростання.

Після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році цей виробник олії та соусів евакуювався на Тернопільщину, де на сьогодні працює два виробничих майданчики.

“Ми були змушені перевезти залишки обладнання та частину нашої команди до індустріального парку в селі Острів Тернопільської області. Наші прямі збитки перевищили 13,6 мільйона гривень [приблизно 340 тисяч доларів США]. Завдяки підтримці Проєкту USAID, ми зможемо налагодити виробництво продукції. Очікуємо, що до завершення дворічної програми співінвестування наші продажі зростуть на 8,1 мільйона доларів США”, — зазначив директор компанії Дмитро Остапеч.

DELTA FOOD планує закупити сировину й нове обладнання для виробництва приправ та соусів у скляній тарі і за два роки наростити потужності до 350-ти тонн приправ та соусів на місяць. Розширення виробництва також дасть змогу створити 18 нових робочих місць [до липня 2026 року]. Спільне інвестування передбачає не лише фінансування від Проєкту, але й залучення власних коштів компанії та банківських кредитів.

“Підтримуючи виробника харчових продуктів, ми також допомагаємо українським фермерам, які постачають сировину для DELTA

FOOD Це партнерство підвищує конкурентоспроможність харчової та сільськогосподарської галузей України на світовому ринку та сприяє економічному відновленню країни”, — підкреслив керівник Проєкту USAID «Інвестиції для стійкості бізнесу» Рафаель Джабба.

DELTA FOOD стала четвертою компанією, яка отримала фінансування у межах Business Growth Co-Investment Program [Програми співінвестування для зростання бізнесу]. Вона передбачає співінвестування до 20-ти українських компаній на загальну суму 15 мільйонів доларів США. Кожне підприємство отримує кошти кількома траншами за принципом «оплата за результат» на основі досягнення заздалегідь визначених проміжних цілей, пов'язаних із зростанням продажів і створенням робочих місць.

Компанія DELTA FOOD із 2009 року виготовляє майонези, майонезні соуси, кетчупи, гірчицю та соняшникову олію і є одним із найбільших виробників цієї продукції в Україні.

Олена АХІНЬКО,
фото — DELTA FOOD

Запоріжці зробили свій внесок на соціальне забезпечення

ГОЛОВНЕ управління ДПС у Запорізькій області повідомляє, що за минулий рік платники податків регіону спрямували до пенсійного та соціальних фондів 10 мільярдів 853 мільйони гривень єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Порівняно з 2023 роком надходження зросли на 522 мільйони гривень. Упродовж грудня 2024 року запоріжці направили на пенсійне і соціальне забезпечення один мільярд 93 мільйони гривень, що на 42 мільйони гривень більше, ніж у грудні 2023-го.

ЄІБ надав кошти для захисту енергетичної інфраструктури

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ інвестиційний банк [ЄІБ] спрямував 86 млн євро, підкріплених гарантіями ЄС, на підтримку «Укренерго», національного оператора системи передачі електроенергії, для забезпечення фізичного захисту критичної енергетичної інфраструктури країни. Це фінансування надане в межах Пакета екстрених заходів солідарності ЄІБ для України, розробленого у співпраці з Європейською Комісією. Воно стало однією з перших складових Плану підтримки енергетики України, ухваленого ЄІБ у жовтні 2024 року для подолання значних пошкоджень енергетичної інфраструктури, спричинених війною росії.

Кошти будуть спрямовані на будівництво антидронових укриттів для обладнання передачі електроенергії, що підвищить його стійкість до військових атак і сприятиме збереженню працездатності енергетичної інфраструктури України в умовах війни. Ця інвестиція допоможе «Укренерго» підвищити стабільність і надійність передачі електроенергії по всій території України.

Ця ініціатива має надзвичайно важливе значення для українського суспільства, оскільки росія продовжує цілеспрямовані атаки на енергетичну інфраструктуру, намагаючись залишити без електропостачання цивільне населення та підприємства. Це фінансування підвищує стійкість енергетичної системи, забезпечуючи надійніше енергопостачання та сприяючи підтримці повсякденного життя і економічної активності в країні.

Джерело: **ЄІБ**

Ваучери на навчання

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ Запорізької обласної служби зайнятості, минулого року наші земляки, які бажали змінити свою спеціальність чи професію, отримали 1001 ваучер на безкоштовне навчання.

Нагадаю, що ваучер на навчання – це державний сертифікат, яким можна скористатися, щоб вступити до профтехучилища, коледж чи виш і здобути нову професію. Отримати його можуть окремі категорії громадян, які при цьому вже мають професійно-технічну чи вищу освіту, не зареєстровані у службі зайнятості як безробітні та не проходили навчання за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття протягом останніх трьох років.

У Запоріжжі найпопулярнішими за цією програмою стали такі професії як медсестринство, психологія та охоронна справа. Наступними за чисельністю виданих ваучерів ідуть маркетингологи, соціальні працівники та кравці. Користуються попитом і такі не дуже поширені професії, як геодезист чи провідник пасажирських вагонів. Досить популярний напрямок також будівництво.

Один з тих, хто скористався нагодою отримати нову будівельну спеціальність – **філолог Михайло Мацюк**, батько чотирьох донечок. Чоловік із початком повномасштабного вторгнення був змушений покинути домівку у селищі Дніпропетровської області, близькому до лінії фронту, та із родиною переїхати до Запоріжжя. Після вирішення питання з житлом, постало нове – пошук роботи. Від знайомих Михайло дізнався, що в обласному центрі зайнятості можна отримати ваучер на безкоштовне навчання на здобуття нової професії.

– Незважаючи на філологічну освіту, мене завжди тягнуло до будівельної справи, і я обрав собі нову професію – монтажник гіпсокартонних конструкцій, – розповідає Михайло. – Під час навчання на короткострокових курсах, яке проходило у ДНЗ «Запорізьке вище професійне училище», я дізнався дуже багато цікавої інформації та ознайомився із сучасними будівельними технологіями, матеріалами та інструментами.

Чоловік запропонував залишитися в училищі на посаді майстра виробничого навчання, де він працює і зараз. Та паралельно, з вересня 2024 року, додатково опановує спеціальність «Промислове та цивільне будівництво».

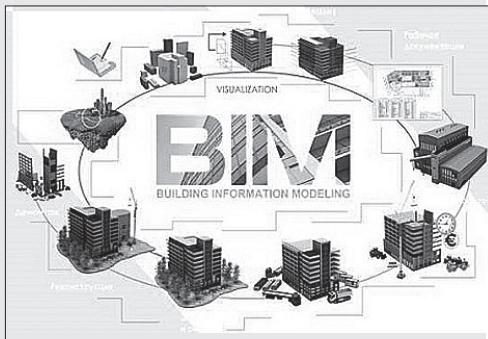
Серед тих, хто отримав ваучери на навчання у 2024 році, майже 400 внутрішньо переміщених осіб, 26 – люди з інвалідністю, 20 – учасників бойових дій.

Нагадаємо, що на сьогодні існує перелік із 155-ти професій і спеціальностей, за якими можна навчатися безкоштовно.

■ Докладніше про це – у **Contact-центрі ЗОЦЗ за номером телефону (0-800) 33-67-28.** **Світлана ШКАРУПА**

Британці допоможуть впровадити BIM-технології

У БУДІВНИЦТВІ соціального житла планується застосовувати BIM-технології. Британські експерти готові допомагати Україні з їхнім впровадженням. Про це йшлося на зустрічі керівництва Агентства відновлення

із делегацією посольства Великої Британії в Україні.

BIM-технології [будівельне інформаційне моделювання] – це процес оптимізації проектування і будівництва. За допомогою BIM-технології створюється інформаційна модель, яка забезпечує точне бачення проєкту в цілому. Це віртуальне будівництво об'єкта, яке можливо реалізувати ще задовго до його фактичного завершення. Воно деталізує всі фізичні, технічні, технологічні, часові, екологічні й вартісні характеристики об'єкта та дозволяє ефективно управляти і проєктом, і будівництвом.

Голова Агентства відновлення Сергій Сухомлин зазначив, що проєкт будівництва соціального житла, над яким працює Агентство відновлення, може відбуватися із застосуванням BIM-технології: «Це дозволить забезпечити і прозорість закупівель, що для нас критично важливо».

Голова Агентства наголосив, що необхідно швидко і якісно реалізувати декілька невеликих, але ефективних проєктів у

громадах, щоб дати громадам необхідний досвід: «Будинки будуватимуть самі громади, житло буде у власності самих громад. Важливо навчити їх працювати із системою BIM. Наше завдання – успішно реалізувати пілотний проєкт, який передбачає будівництво від шести до восьми тисяч квартир у 15-ти громадах, пройти цей шлях спільно з громадами, навчити їх і дати можливість далі самостійно працювати з проєктами із залученням міжнародних коштів».

Першим етапом проєкту передбачено будівництво 50-ти тисяч квартир. Будівництво перших будинків може бути розпочате вже в січні-лютому 2025 року.

Представники посольства Великої Британії підтвердили свою готовність допомагати Агентству із впровадженням системи BIM при будівництві соціального житла, щоб зробити проєкт успішним, а його реалізацію – прозорою.

Джерело: **Держагентство відновлення та розвитку інфраструктури України**

ДОВІДКОВО

НАГАДАЄМО, що законопроект №6383 про цифровізацію будівельної галузі та впровадження будівельного інформаційного моделювання BIM пройшов перше читання в українському парламенті ще у липні 2022 року. У жовтні Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку і містобудування ВР повідомляв, що законопроект готується до другого читання. Він має містити норму про використання BIM-технологій на обов'язковому рівні для випадків, коли йдеться про відновлення об'єктів за бюджетні кошти, або за кошти міжнародних партнерів.

Як тривалі спогади стають історією

НА ПОЧАТКУ ГРУДНЯ минулого року українські журналісти на запрошення Польської організації туристичної побували у Низьких Бескидах – місцевості на кордоні Польщі, України та Словаччини, де збережені згадки про життя лемків та де ми мали можливість побачити шанобливий приклад меморіалізації пам'яті про загиблих у війні.

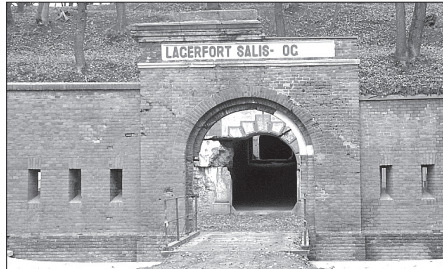
Щойно опинившись на території мирного Перемишльського повіту, ми насправді потрапили туди, де 110 років тому точилися криваві бої Першої світової війни. Варто зазначити, що зовні Перемишль не втратив свого архітектурного розмаїття. Свідками тих історичних подій стали інші споруди.

Перше враження – це форт Salis Soglio, заради якого нам довелося повернутися майже на кордон з Україною. Побудований у 1882-1886 роках Salis Soglio – це залишок зовнішнього кільця укріплення, один із 42-х артилерійських фортифікацій Перемишльської фортеці. Нині це туристичний об'єкт, зразок оборонної архітектури Європи [третя за значенням фортеця після Антверпена та Вердена].

І Перемишльська фортеця, і форт Salis Soglio зазнали пошкоджень і під час Горлицької битви у 1915-му. Німецьке командування вирішило атакувати російську армію з такою силою, щоб змусити Росію вийти з Галичини. Заради цього були зібрані численні підрозділи з інших фронтів, і цією перевагою людей та зброї 2-5 травня 1915 року російський фронт був перерваний під Горлицею.

Битва стала переломною. Російська армія більше ніколи не загрожувала центру Австро-Угорської монархії і навіть не наближалася до теренів Низьких Бескидів. Найкровопролитніші бої точилися на околицях і в самому місті. У Горлицькій битві загинуло близько 20-ти тисяч вояків обох воюючих сторін.

Для того, щоб упорядкувати місця битв та гідно поховати померлих вояків, при Військовому міністерстві Австрії у листопаді 1915 року було створено департамент військових могил, який до 1918 року займався будівництвом понад 400 військових цвинтарів Західної Галичини. 31 кладовище спроектував словацький архітектор Душан Юркович. Це були одні з найкрасивіших цвинтарів Західної Галичини: завдяки як розмаїттю архітектурних форм, уважності до найменших деталей, так і своєму розташуванню у

мальовничих Низьких Бескидах. «На бойових кладовищах у Горлицях поховані вояки трьох армій, які тут воювали, у тому числі солдати Австрії, Польщі, Німеччини, Росії, Угорщини, Чехії, Сербії, Боснії, Словаччини, України. Особливо трагічною була доля поляків, які були мобілізовані до трьох окупаційних армій і часто воювали один проти одного», – пише **www.gorlice.pl**.

МИ ПОБАЧИЛИ кілька військових цвинтарів. Вони збережені та доглянуті. Багато з них мають релігійні споруди, сплановані до ріжки, кам'яні сходи, лави.

Особистісно і доречно виглядають пам'ятні знаки. Ці меморіали стають частиною пейзажу, тут можна відчувати одночасно трагедію ранньої смерті та бачити, що поховання стало шаном. Немає портретів загиблих, та є імена, національності, військові частини. Є й безіменні могили, є такі, де поховані декілька загиблих.

■ ПОДОРОЖ українських журналістів була організована Польською організацією туристичною, неповторні за насиченістю екскурсії провела Олена Бондаренко.

У ЗАПОРІЖЖІ нині кілька місць, куди приходять рідні вклонитися пам'яті загиблих на російсько-українській війні. Реалії нинішньої нищівної війни такі, що з неї неможливо повернути рідне тіло, бо зброя та жорстокість стали страшніші у сотні разів. Тим болочіша пам'ять: люди стоять біля прапорців з рідним іменем, глядять фото, приносять квіти та лампадки... Жовто-блакитні призми поблизу мерії тримають на собі офіційну інформацію, фото, та не враховують те, що рідні принесуть квіти, прапорець чи віночок, які потім рознесе проспектом вітер... Меморіалізація – не лише встановлення об'єкта на головній вулиці міста, це спосіб суспільної турботи про втрати. Робота ця потребує ґрунтовної уваги, бо це наша історія.

Інеса АТАМАНЧУК, фото авторки. Детальніше – на **www.mig.ua**

У Михайло-Лукашівській громаді облаштували укриття ліцею

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ на сторінці громади у Facebook, створити комфортні умови для дітей у Михайло-Лукашівському ліцеї допомогла співпраця з громадською організацією «Десяте квітня». За рахунок коштів партнерів було проведено ремонт однієї з кімнат і облаштовано укриття необхідною технікою – кондиціонером, ноутбуком, планшетами, телевізором, меблями – та різноманітними наборами для творчості та розвитку дітей.

В укритті ліцею є усе, щоб діти почували себе комфортно під час освітнього процесу:

- ✓ три окремих приміщення-класи;
- ✓ нові комунікації;
- ✓ модернізована вентиляційна система інверторного типу, яка працює на охолодження або обігрів;

✓ сучасне енергоефективне освітлення;

✓ обладнаний санвузол.

На базі укриття ліцею також було презентовано проект «Простір для психологічного розвантаження дітей в шкільному укритті», над реалізацією якого команда працювала протягом трьох місяців. Як зазначають у громаді, така підтримка – це більше, ніж допомога, це надія, яка дає можливість рухатися вперед у часи великих викликів.

Всі учні початкових класів будуть отримувати гаряче харчування

БЕЗОПЛАТНО снідати або обідати в школі зможуть не тільки діти пільгових категорій. Як повідомляє **Мінфін**, для харчування запорізьких дітей Кабмін спрямував місцевим бюджетам понад 19 млн гривень. Ініціатива реалізується у межах програми «Зимової підтримки» українців. Таким чином, всі учні початкових класів Запорізької області будуть отримувати у школах гарячі сніданки чи обіди. Раніше безоплатне харчування надавалося лише учням пільгових категорій і фінансувалося коштом місцевих бюджетів. У жовтні минулого року в десяти школах Запоріжжя, які працюють у змішаному форматі,

вже запустили у тестовому режимі харчування для учнів 1-4 класів.

Запорізька міськрада підписала договір із Всесвітньою продовольчою програмою (ВПП), згідно якого ВПП компенсує 50 відсотків від вартості кожної порції протягом цього навчального року. Шкільне харчування організовано у вигляді кейтерингу. Їжа готується поза шкільних стін, заморозується шоким методом і доставляється до навчальних закладів, де її розігрівають та подають дітям.

Нагадаємо, що реформа шкільного харчування стартувала ще у 2020 році за ініціативи першої леді Олени Зеленської.

РЕГІОН

МІР 3
16.01.2025

У Кушугумі з'явилися «Ветеранські чебуреки»

ОЛЕКСІЙ ПРОКОПОВИЧ із селища Малокатеринівка пішов на фронт добровольцем на початку повномасштабного вторгнення. Вже за кілька місяців чоловік отримав позивний Прокоп і став сапером, розмінював території на Запорізькому та Донецькому напрямках.

У листопаді 2023 року військовий повернувся з фронту

до цивільного життя, оскільки на війні втратив двох рідних братів: старшого, Сергія Прокоповича, під Бахмутом, і молодшого, Івана Терещенка – на Запорізькому напрямку. А тепер ветеран війни, сапер 110-ї бригади ТрО ЗСУ Олексій Прокопович у селищі Кушугум відкрив

«Ветеранські чебуреки». Гроші на відкриття власної справи отримав, вигравши грант від Українського ветеранського фонду Мінвєтеранів.

– Тепер приготує чебуреками, смаженою картоплею, нагетсами, кавою. Для захисників України – знижка 10 відсотків, – повідомив речник «Легіону Свободи» Костянтин Денисов.

Фото – Facebook
Костянтина Денисова та особистий архів Олексія Прокоповича

Громади області отримали електровелосипеди

ГУМАНІТАРНА МІСІЯ «ПРОЛІСКА» передала 50 електровелосипедів чотирьом громадам Пологівського району та сімом – Запорізького. Ініціативу підтримали Гуманітарний Фонд для України [UNF] та Управління ООН з координації гуманітарних справ. Новий транспорт покращить мобільність соціальних та медичних працівників і дозволить їм надавати необхідну допомогу більшій кількості людей наближених до фронту територіях регіону.

– На прифронтових територіях Запорізької області залишаються маломобільні люди, яким потрібна допомога. У багатьох громадах медичні заклади працюють частково, а транспорт не функціонує. Саме тому ми передаємо медичним та соціальним працівникам

громад Запорізької області електровелосипеди, щоб вони могли швидко доїжджати до своїх підопічних, – зазначила представниця гуманітарної місії «Проліска» Ірина Мощенко.

За словами голови Матвіївської громади Олексія Гладішева, завдяки таким велосипедам соцпрацівникам буде зручно підвозити, наприклад, гуманітарну допомогу маломобільним людям та переселенцям.

Слід зазначити, що гуманітарна місія «Проліска» постійно допомагає людям, які проживають у прифронтових громадах та в зоні бойових дій. Представники місії оперативно виїжджають на місця ворожих обстрілів та надають населенню речі першої необхідності та будівельні матеріали для екстреного ремонту житла.

Фото – Facebook
гуманітарна місія «Проліска»

Добірку матеріалів підготувала Олена АХІНЬКО

Корова у дворі, то й харч на столі

СЬОГОДНІ на власному подвір'ї небагато хто утримує корів – дорого, клопітно та й прибуток невеликий. Але є й інші приклади.

“Важко тримати корів, але я не здаюся”

У прифронтовій Малокатеринівці Кушугумської громади місцеві мешканці колись утримували близько 120-ти корів. Але з кожним роком стадо зменшувалося, і на сьогодні у селищі, яке розташоване зовсім близько від лінії фронту, залишилося, за словами місцевих, п'ять-шість голів великої рогатої худоби. Серед тих, хто не відмовився повністю від своїх корівок-годувальниць, – родина Сергія Ляшенка.

За словами глави сімейства, до повномасштабної війни він утримував 12 корів, але потім тяжко захворів.

– Утримувати самотужки таку худобу, навіть у невеликій кількості, це тяжка праця, – каже Сергій. – А в мене хвороба забрала дуже багато сил. Тому сьогодні в нас залишилося тільки бичок Федя і дві корови: Яся, якій 12 років, та її дочка – дев'ятирічна Соня.

Наразі Сергій може пересуватися, спираючись на дві палиці. Але саме він щодня виводить власне невеличке стадо на пасовище – коли погода дозволяє. На пасовищі ми його і знайшли.

– Влітку через спеку трави майже не було, все висохло, а восени піднялася свіжа соковита травичка – чудовий прикорм для корів. Добре, що навіть у узимку температура здебільшого плюсова, – привітавшись, відзначає пан Сергій. – Зараз я тільки випасаю худобу та продаю на місцевому ринку молоко. Тяжко, але не здаюся. Більшість роботи виконує моя дружина Світлана – доглядає корів, доїть. Також доця допомагає, їй вісім років. Після уроків прибігає до мене, приносить обід, а ввечері ми разом відводимо корів додому.

За підрахунками Сергія Ляшенка, вартість утримання корів останнім часом зросла втричі. Наприклад, якщо тюк сіна раніше коштував 35-40 гривень. То зараз – більше ста. А кожного дня для однієї корови потрібно півтора таких тюків. А ще зерно, інші підкормки, витрати на електрику тощо. Дуже накладно, особливо взимку, коли надої зменшуються.

– Влітку від кожної корови ми отримували 20-22 літри молока на день, – зауважує господар. – Окрім молока, торгували також сиром та сметаною власного виробництва. Зараз молоко дає лише одна корова – приблизно 13 літрів на день. Ось і все. Це дуже мало, тому й прибутку

майже немає. Вистачає на корм тим же коровам, та на електрику. Втім, незважаючи на виклики, Сергій Ляшенко поки що тримається і не планує відмовлятися від своїх корівок – бо вони ж майже як члени родини.

“Наші корівки дають найсмачніше молоко!”

Сім'я переселенців із Більмацького [колишнього Куйбишевського] району переїхала до села Гарбузівка майже п'ять років тому – голова родини Іван з дружиною Світланю та мамою Антоніною. До того ж привезли з собою корову разом з іншою свійською худобою. Було важко, але вирішили не продавати. Більш того, через деякий час у господарстві, крім курей і гусей, уже стало дві корови, теличка та двоє телят.

– Наші корови – найкрасивіші, з білими мордочками, – з ніжністю говорить Світлана про своїх улюблениць.

Імена у них теж відповідні. Молодшу корову звали Ялинка, старшу – Горобинка, а теличку нарекли Мартою. Головний дояр у родині – Іван. Світлана лише на підхваті, бо ще працює у Запоріжжі. За словами голови сім'ї, обидві корови у сезон на добу дають 32-34 літри молока. Крім молока, на продаж готують сир і сметану. Торгувати їдуть на ринок у місто.

– Зараз дуже складно. Утримувати корів коштує величезних грошей, – каже Антоніна Володимирівна. – До війни в нас були ще земельні паї біля села Сміле, де ми раніше жили. Але тепер ця територія під російською окупацією. Тому продаж своєї молочної продукції – наш основний дохід.

Світлана ШКАРУПА, фото авторки

Що під сиренами планують художники

ПОДІЯ НЕПЕРЕСІЧНА, бо за майже три роки повномасштабної війни це лише третя виставка спілчан. Нагадаємо: у жовтні 2022 року виставкова зала постраждала під час обстрілу, тут були вибиті майже всі вікна, пошкоджені стіни. За кілька днів за допомогою меценатів та силами самих художників вікна закрили плитами ДВП, але перша воєнна виставка відкрилася лише на початку осені 2023 року. З жовтня по грудень 2024 року у виставковій залі демонструвався сонячний живопис Олени Білай. І ось тепер – «Різдво під сиренами».

Про це розповів очільник об'єднання Спілки Олександр Шкаліков. «Ми знаходимося у прифронтовому місті, і сигнали повітряної тривоги стали, на жаль, якщо не буденністю, то ознакою нашого часу... Та життя продовжується, художники працюють, роботи створюються. До речі, деякі з них виготовлені з матеріалів, які безпосередньо нагадують про російсько-українську війну, що триває. І я хотів би згадати

світлим словом наших полеглих захисників, у тому числі тих, які нам ті матеріали передавали. Зокрема, навідник танку Влад Хлонь передав нам скриню для розпису, а за кілька днів він загинув. Скриню майстерно розписала Яна Ясунас. Ми разом з Яною зробили також арт-об'єкти з дерев'яних пропелерів від дронів, які використовувалися для випробувань. Їх передав нам Стас Опришко, він теж загинув... На виставці є роботи, зроблені з уламків від снарядів чи з матеріалів, які використовувалися для фортифікаційних споруд...

Деякі художники проти використання елементів страшної зброї для створення арт-об'єктів. А я гадаю, що перетворення смерті на життя – це, навпаки, порятунок нашої психіки».

Олександр Шкаліков очолює запорізьку об'єднання Спілки художників із кінця листопада і поки що знайомиться з процесом. Історик за першою освітою, пан Олександр давно досліджує громаду міста Запоріжжя, і в мистецькій частині цього організму бачить багато цікавих моментів. «Зараз в об'єднанні НСХУ 74 члени. Проте багато художників виїхало, частина не дуже активно

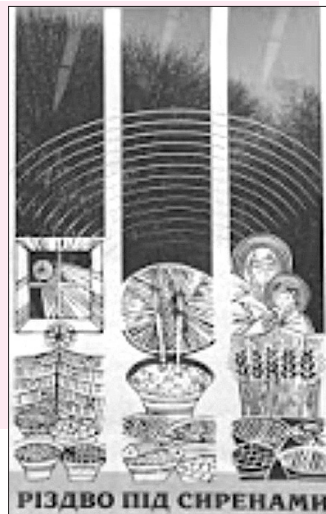

бере участь у роботі спілки через поважний вік, а для декого війни взагалі не існує... Культура й образотворче мистецтво як її частина – це зброя. Ті, для кого немає війни... Вони або склали зброю, або використовують її в іншому напрямку...»

Проте пан Олександр вважає, що діяльність організації, яка існує з 1962 року, треба продовжити –

У виставковій залі Запорізької обласної організації Національної Спілки художників України демонструється виставка «Різдво під сиренами», яка відкрилася напередодні цього великого свята. На ній представлено близько 60-ти робіт, виконаних запорізькими художниками. Серед них портрети, пейзажі, жанрові картини, графічні роботи, скульптури.

на поверхні: «Після плерів «Хортиця крізь віки» залишилося дуже багато робіт. Це надбання спілки, надбання міста. Треба зберегти ці роботи і зробити усе, щоб вони були постійно доступні, а не вкривалися порошком у запасниках. Ідея давня, не моя, її висловлювала Ірина Станіславівна Гресик [голова Запорізької облорганізації НСХУ у 2005-2024 роках]. Тож вважаю, що було би добре після Перемоги, коли з'явиться можливість, створити окрему галерею, присвячену Хортиці, де в постійній експозиції будуть сконцентровані присвячені їй роботи».

На думку пана Олександра, у нас все обертається довкола Хортиці. На питання «Що для вас Запоріжжя?» – хтось згадає найдовший проспект, «Запоріжсталь» чи Дніпрогес, але більшість говорить про Хортицю.

До того ж, у Запоріжжі постійно з'являються нові люди – військові, переселенці, іноземні гості. «Вперше сюди потрапивши, такі люди шукають місця, де можна місто відчувати, так би мовити, просянувати. Колекція плерів «Хортиця крізь віки» – це саме те, завдяки чому можна одразу й у різноманітні відчуття серце Запоріжжя. Тож перший план – зберегти колекцію і за допомогою влади й меценатів створити після Перемоги візитівку міста», – вважає Олександр Шкаліков.

Величні та амбітні плани. Бажаємо, аби вони якнайшвидше здійснилися. А поки що пропонуємо запоріжцям і гостям міста завітати на виставку «Різдво під сиренами». Вона демонструватиметься не дуже довго, бо в приміщенні міської влади начебто збирається робити ремонт...

Виставкову залу можна відвідати по п'ятницях і суботах з 11.00 до 16.00.

Ласкаво просимо!

Ганна ЧУПРИНА,
фото авторки

Мистецька історія Запоріжжя у художньому музеї

ВИСТАВКУ у Запорізькому обласному художньому музеї, відкрити напередодні Нового року, хочеться назвати виставкою «старих майстрів». У найкращому сенсі цього терміну. А ще – це виставка-пам'ять, виставка-спогляди...

Експозиція «Мистецька історія Запоріжжя» охоплює десятиліття історії – зі створення у 1948 році Товариства художників. Творчість понад 50-ти майстрів представлена у декількох залах музею. Більше 130-ти робіт, надані художниками, родинами митців, друзями та рідними, розміщених за хронологією. І тому часто це або подарована, або обрана – за смаком, за сильним бажанням її мати – картина. Цікаво бачити прояви творчої думки у різні часи життя нашого міста.

“Ковток свободи 1960-х, законсервованість 1980-х, протестні настрої 1990-х, переосмислення соціального життя 2000-х, розбудова незалежності України, воєнне лихоліття сьогодення”, – все знайшло відбиток у творчості, у проявах особистостей та нестримності талантів.

Про це розповідала на відкритті виставки її кураторка Людмила Травень. Про це говорили художники, вдивляючись у роботи своїх сучасників двадцятого та нинішнього століття. А ще нам,

Петро та Павло Доброви та Анатолій Якимець на виставці

Робота Федора Федоровича Шевченка. Мені вона нагадує про тяжку працю людей у горнилі війни

ДМШ №3 – прикрашають події творчого життя Запоріжжя, завжди керується тонким відчуттям відповідності заходу. У день відкриття виставки «Мистецька історія Запоріжжя» у виконанні піаніста Віктора Гребеніка та скрипача Назара Мерзлікіна прозвучав Бетховен. “Він наш, бо в його творах вгадуються українські народні мелодії”, – посміхнувшись, сказав Віктор Гребенік.

Неймовірний автопортрет Олександра Кошеля

...і українка [«Україна»] Галини Сапегіної. Трагічна, нескорена, прекрасна

Концерт у художньому музеї

■ Виставка доступна для перегляду у дні роботи музею: у п'ятницю, суботу та неділю, з 10.00 до 16.00.

Нові чари старої казки: «Золотоволоска» на сцені Театру ляльок

У КАЗКИ, яку пам'ятають дідуся та бабусі, що ведуть нині онуків до Запорізького театру ляльок [фільм «Золотоволоска» 1973 року має нову версію, вийде у 2025-му, вже й правнуки побачать], довга історія. Написав її Карел Яромір Ербен у XIX сторіччі. Та вплив у неї стільки сенсів, що є що грати та про що подумати досі. Бо ж розуміти голоси птахів, риб та навіть мурах – прадавнє людське бажання. І ось Іржик [Сергій Коваль], молодий кухар старого злісного Короля [Макс Кондратов], отримавши цей дар, бере його за дієву зброю доброти. Допомогає усім, хто трапляється йому у пошуках Золотоволоски [Анна Симонова], яку вимагає доставити йому король...

“Дякуємо тобі, Іржику, дякуємо! Якщо тобі знадобиться допомога, сподівайся на нас”, – пишуть та співають йому ворони, мурахи, риба та павучок [усі – голосом Кіри Фоміної, у неї багато ролей у цій виставі]. Жити вічно – жага владців, що зацарювалися [це і королі, і диктатори]... Та ще й мати усе золото, до якого дотягнеться жадібна рука. Тому кожен глядач вистави у передноворічні дні бачив в образі лялькового короля лише один персонаж – того самого, що уособлює жадібність, яка не знає ані меж, ані людяності. Тому, коли казковий король не знайшов міри у вживанні мертвої та живої води та сконав, лежачи на своєму багатстві, його з радістю викинули зі сцени геть, щоб і пам'яті про нього не лишилося...

Тому що живить наші почуття любов, а не жадібність. І про це кажуть усі казки, і одна з них – «Золотоволоска», прем'єра якої відбулася у передноворічні дні, подарувавши

усім глядачам – і дітям, і дорослим, надію на перемогу людяності та любові.

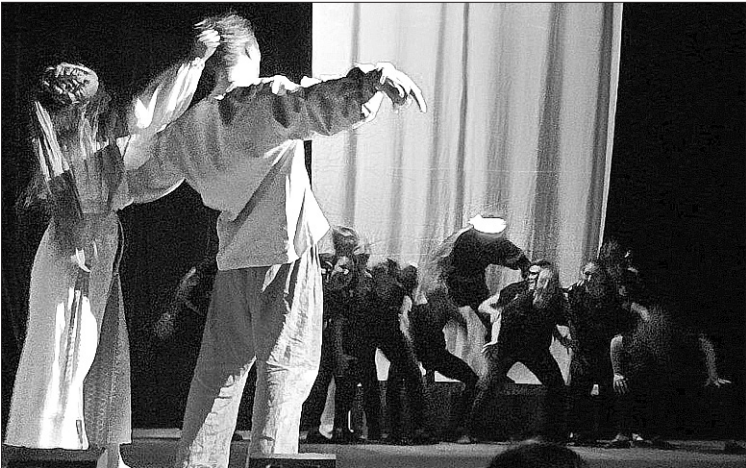
Казка «Золотоволоска» у Театрі ляльок чарівно розказана режисеркою Яною Козак, пластиною рухів від хореографа Тетяни Астаф'євої, дотепними та милими ляльками [головний художник театру Людмила Зинів'єва та її вправні помічниці].

А поєднання майстерної акторської гри з ляльковим царством, історичними костюмами, музикою, піснями створило ефект дива, у яке хочеться вірити і дідусям, і бабусям, і батькам, і діткам.

■ Казку «Золотоволоска» покаже Запорізький театр ляльок у неділю, 26 січня 2025 року, об 11.00.

Ви бачили «Вію» у ЗНУ? Ні? То ви не бачили Вія

ПРО ВИСТАВУ за гоголівським «Вієм», створену музикою та рухом, неможливо писати словами. Повесть про демонічну природу краси і згубність любові актори на сцені восьмого корпусу ЗНУ перетворили на ствердження рятівної сили кохання.

Хореографічна постановка «Хома та Панночка» за мотивами повісті М.В.Гоголя «Вій» народилася рік тому. Вона сплетена з добірки старих і сучасних українських пісень та плетива безперервного руху, прекрасного і безупинного, пристрасного і безжального. Лібрето розробила Юліана Гончаренко, Костянтин Кузьмін поставив танці. Тоді ж ввели роль, якої немає у первісному тексті, – Дівчину, яка своїм коханням врятувала Хому від пастки пристрасної Панночки та смертельного погляду Вія.

Влітку 2024 року виставу Студентського театру ЗНУ бачила іспанська Жирона. Звідти привезли Золотий диплом XXIV Girona International Amateur Theatre Festival FITAG. Нині це кваліфікаційна вистава студентів другого курсу магістратури кафедри акторської майстерності. Художній керівник курсу, режисер постановки – заслужена артистка України, старший викладач

кафедри акторської майстерності Наталія Соколовська. Куратор курсу, режисер-постановник – старший викладач кафедри акторської майстерності Костянтин Кузьмін. Головний балетмейстер – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри акторської майстерності Юліана Гончаренко.

Готуючись представити виставу за кордоном, робили її хореографічною. На фестивалі бачили марокканські, італійські, іспанські, польські театральні роботи: актори знайомилися, йшли на майстер-класи, вчилися та вчили. Були на фестивалі вистави і мовою танцю, і мовою текстів.

“Після нас важко було виходити на сцену. Нам спочатку не вірили, що ми студентський театр... – каже Костянтин. – Були впевнені, що ми колектив професійний”.

Кваліфікаційна вистава відбулася в межах екзаменів кінця 2024 року. На сцені 12 акторів. Головні дійові особи: Хома – Єгор Пилипенко, Панночка – Дар'я Екслер, Священик та Гульвіса – Ілля Резниченко, Вій – Дмитро Єрещенко.

Глядачі – друзі, студенти, викладачі – приголомшені. Бо театр – робота з душею. А тут щирість та повна самовідданість молодих акторів, які насправді – здають екзамен – захоплює увагу та емоції повністю...

“Вони не професійні актори, тому намагаються роль прожити, а не грати”, – пояснює ефект від роботи своїх учнів Костянтин.

Щирість найцінніша складова не тільки роботи, а й життя. Якби ж нашому «Вію» – та велику сцену, щоб це зрозуміло якомога більше людей...

Випуск підготувала Інеса АТАМАНЧУК, фото авторки, Миколи БАРИШЕВА та зі сторінки Театру ляльок

Вибухонебезпечні знахідки: як правильно поводитись

ВОРОГ постійно обстрілює населенні пункти Запорізької області з різних видів озброєння. Але буває так, що снаряд чи ракета не здетонували. Подібні знахідки дуже небезпечні! Бо можуть вибухнути будь якої миті. До того ж загарбники здійснюють дистанційне мінування наших територій. Такі міни вони розкидають у місцях, де часто буває людно. Переважно на дорогах. Що робити в разі знаходження підозрілих предметів і як себе убезпечити?

ПРО ГОЛОВНІ ПРАВИЛА мінної безпеки та поведінки з вибухонебезпечними предметами розповів спеціаліст ГУ ДСНС в Запорізькій об-

ласті Артур Давиденко. Перш за все, за словами фахівця, необхідно навчитися розпізнавати вибухонебезпечні предмети.

Осколкова загороджувальна протипіхотна міна ОЗМ-72

Неофіційна назва «Жаба» або «Відьма». Виглядає як звичайна банка вагою до восьми кг, містить 660 г вибухової речовини. Для установки закопують у землю, щоб приховати. У разі спрацювання підстрибує на висоту до 80-ти сантиметрів, а потім з неї вилітає до 2400 вражаючих елементів [сталеві кульки, гайки, болти]. Має датчики цілі у вигляді розтяжки, може встановлюватися у керованому та не керованому вигляді. На відстані до 30-ти метрів від місця вибуху практично немає шансів вижити чи не отримати тяжких поранень.

— Розтяжку можна побачити, — каже Артур Давиденко, — але росіяни зробили до неї електронні детонатори, що спрацьовують при наближенні людини до міни. Тому, якщо побачили, то наближатися не можна ні в якому разі!

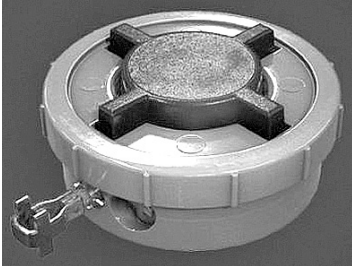
Протипіхотна міна направленої дії

Виглядає як пластмасова коробка на розкладних ніжках. Розривається від прикладеної сили у 3,5 кг та вражає кульками або роликками все в радіусі 50-ти метрів. Дана зброя заборонена Оттавською конвенцією, проте російські терористичні війська почали користуватися цими мінами ще з 2014 року — під час війни на сході України. Крім того, українська контррозвідка виявляла склади з МОН-50 в облаштованих російськими бойовиками схронах.

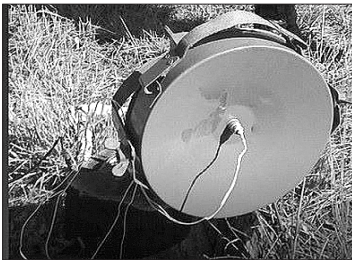
ПМН-2 – протипіхотна міна фугасна натискної дії

Виглядає як пластмасова зелена кругла коробочка з хрестоподібним виступом зверху. Сила

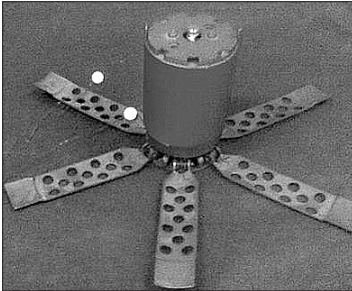
спрацювання — від 8,0 кг. Зазвичай під час вибуху відривається повністю ступня ноги людини. Ударна хвиля досить великого заряду позбавляє людину свідомості. Може встановлюватися на різні поверхні. Особливості конструкції унеможливають зворотний переклад міни з бойового в безпечне положення.

МОН-200 – протипіхотна міна

Як виглядає: металева кругла конструкція діаметром до 0,5 метра. Розривається при натиску від 3,5 кг на датчики, які розташовані неподалік, вражаючи осколками все в радіусі 35-50-ти метрів. Встановлюється вручну на ґрунт чи кріпиться до дерева або стовпа за допомогою спеціального кронштейна та сталевих штирів.

ПОМ-2 та ПОМ-3 – протипіхотна міна натяжної дії

Виглядає як циліндр, що стоїть на металевій «парасольці», до якої під'єднана тонка капронова нитка оливкового кольору. У той момент, коли людина зачепилася за один із датчиків, а їх є чотири, відбувається підірв міни. Ураження завдається осколками, на які дробиться корпус. Ці міни можуть встановлюватися тільки на ґрунт або на горизонтальну поверхню і лише засобами дистанційного мінування.

ПФМ-1 та ПФС-1 [«пелюстка» або «метелик»] – протипіхотна міна натискної дії

Виглядає як невеликий за розміром «пелюсток», неначе загублена деталь техніки. Ці міни

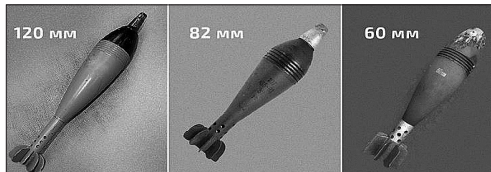
невеличкі, зеленого та коричневого кольору, вагою до 80-ти г. Вони розриваються при безпосередньому контакті або мають часовий детонатор, тобто елемент самопідірв, тому особливо небезпечні. Може розміщуватись у ґрунті тільки засобами дистанційного мінування. Наприклад, на Харківщині та в Оріхові Запорізької області було зафіксовано розкидання вибухівки з мінометів. Вибух відбувається у момент натискання ногою на датчик цілі. В результаті пошкоджує кінцівки людини. Сила спрацювання від 5,0 кг.

ТМ-62М – фугасна протитанкова міна

Ця міна кругла, може бути з металу, дерева чи безкорпусною; одна з найпотужніших протигусеничних мін. Спрацьовує на прикладену силу від 120 кг, тому при наїзді може знищити автомобіль, скутер чи будь-яку техніку. Має датчик цілі у вигляді диску. Встановлюється як на ґрунт, так і в ґрунт, у сніг, під воду вручну або засобами механізації, не виявляється міношукачами.

Мінометні міни

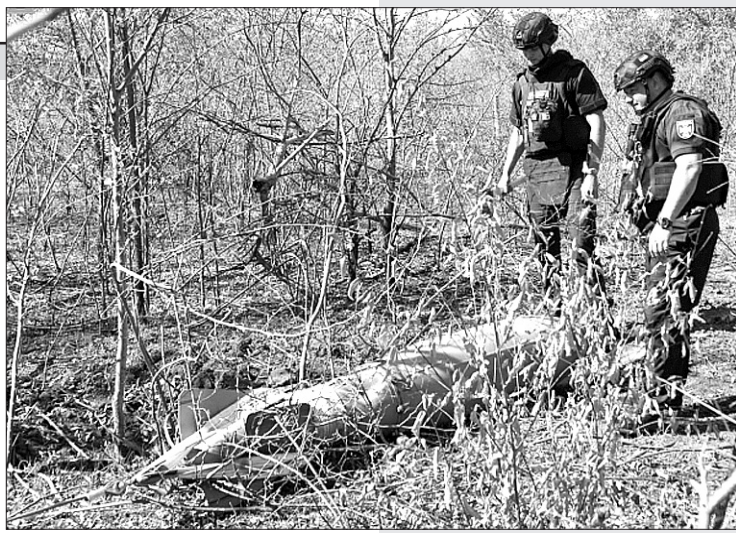

Можуть бути різних розмірів, на кінці обов'язково мають «опереження»; призначені для стрільби з міномета. Вибухають при контакті з ціллю уражаючими уламками, але часто не спрацьовують, тому залишаються не підірваними.

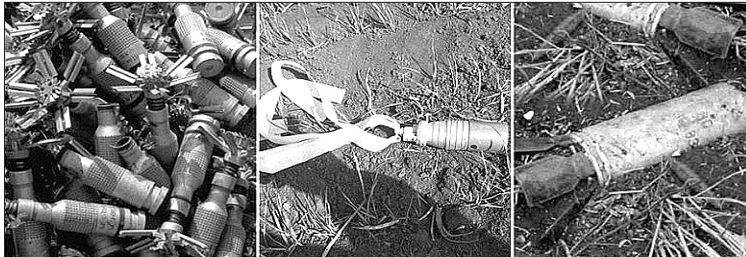
Ручні гранати

На вигляд як «кіношна» граната, яку ми звикли уявляти; або як невеликий циліндр, прикріплений до металевої трубки. Вибухає, коли зіткнеться з дійсно твердою перепороною, здатною різко зупинити її політ.

Касетні елементи до різної зброї

Це невеликі елементи різної форми — сферичні, овальні, циліндричні або асиметричні [секторної форми, «пелюстки»]. Коли застосовується касетна бомба, то боеприпаси не вибухають одразу, а поводяться як звичайні наземні міни. Тому якщо вони не вибухнули, можуть здетонувати від доторків та рухів. Касетні засоби ураження можуть бути використані як для ураження цілі в момент обстрілу, так і для дистанційного мінування. Касетні боеприпаси — це снаряди, ракети або бомби, які складаються з контейнерів, що відкриваються в повітрі і розкидають багато малокаліберних бомб [касетних елементів] на великій території. Одна касетна бомба може містити щонайменше десять мін та дрібних деталей до них на спеціальних стінках-перегородках. Окрім того, не всі міні-снаряди вибухають одразу під час удару: близько 25-ти відсотків суббоеприпасів можуть залишитися на землі та становити небезпеку для цивільних. Їх заборонено використовувати міжнародним гуманітарним правом, адже вони належать до категорії зброї, яка завдає надмірних ушкоджень або має невибіркову дію.

Фахівці ГУ ДСНС в Запорізькій області розповіли про випадок, коли в одному з густо населених районів Запоріжжя впала та не здетонувала касетна ракета «Іскандер». На щастя, її майже одразу виявили рятувальники, вивезли у безпечне місце і знешкодили.

Авіабомби [КАБ, ФАБ]

Вони великі за розміром, важкі, мають стабілізатори. Зустрічаються бомби вагою 50, 100, 250 та 500 кг. Скидаються з літака та уражують як техніку та будівлі, так і населення.

З 22 вересня 2024 року загарбники почали обстрілювати керованими авіабомбами [КАБ-500] і фугасними авіабомбами [ФАБ-500] Запоріжжя. А вже 23 вересня до Служби порятунку «101» надійшло повідомлення від

КАБ може впасти, не розірвавшись. Але підходити до снаряду дуже небезпечно!

пересічних громадян про те, що на території дачного кооперативу в Запорізькому районі знаходиться «нерозірваний вибухонебезпечний предмет». Цим предметом виявилась ФАБ-500. Вибухотехніки вилучили бомбу, транспортували до спеціально підготовленого місця і знищили з дотриманням правил безпеки.

Боеприпаси до гранатометів

Виглядають переважно як розширена в деяких місцях металева трубка. Призначені для боротьби з броньованою технікою. Крім того, можуть бути використані для знищення людей, які перебувають у легких укриттях, а також у спорудах міського типу.

Що робити при знаходженні вибухонебезпечного пристрою

- Якщо ви побачили підозрілий предмет — зупиніться, не панікуйте, не торкайтесь й не пересувайте його.
- Не користуйтеся біля нього засобами радіозв'язку, мобільними телефонами [вони можуть спровокувати вибух].
- Помітьте місце предметом чи елементом одягу.
- Попередьте про знахідку інших осіб поруч. Відведіть їх та відійдіть самі на безпечну відстань — не менше ста метрів.
- Відходити треба тим самим шляхом, яким прийшли [бо поруч з одним вибухонебезпечним предметом можуть бути й інші].
- З безпечного місця повідомте про небезпечну знахідку чергові служби ДСНС [телефон — 101] і поліції [телефон — 102].
- Дочекайтесь прибуття фахівців: покажіть їм місце з невідомим предметом.
- ЗВЕРНІТЬ УВАГУ: активувати небезпечні предмети може навіть найменший зовнішній вплив [удар, струс, тертя, нагрівання, тощо].

Світлана ШКАРУПА
Фото з відкритих джерел

16 січня – День створення Кирилло-Мефодієвського братерства; Всесвітній день The Beatles.
17 січня – Всесвітній день дітей-винахідників.
19 січня – Всесвітній день снігу [Міжнародний день зимових видів спорту]; Всесвітній день обіймів.
20 січня – День Автономної Республіки Крим; День вшанування пам’яті захисників Донецького аеропорту [День пам’яті кіборгів].
22 січня – День Соборності України; день заснування Олександрівської міської громадської бібліотеки [Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки].
23 січня – День ручного писання [День почерку].

■ ЮВІЛЕЇ, ПАМ’ЯТНІ ДАТИ

16 січня – 150 років від дня народження Григорія Манілова [1875-1954], диригента, контрабасиста; 130 років від дня народження Івана Коробчанського [1895-1956], українського вченого в галузі паливних технологій; 125 років від дня народження Семена Москвця [1900-1971], українського вченого в галузі вірусології, фітопатолога, агробіолога; 125 років від дня народження Зіновія Заграничного [1900-1966], українського диригента, композитора, педагога; 120 років від дня народження Осипа Грицака [1905-1941], українського військового діяча, крайового провідника ОУН; 120 років від дня народження Анатолія Коваленка [1905-1973], українського вченого в галузі механіки; 100 років від дня народження Галини Гриненко [1925-2013], української письменниці, перекладачки; 100 років від дня народження Ліни Біленької [Енгеліни Студецької], української поетеси; 95 років від дня народження Юрія Золотова [1930-2005], українського художника-ілюстратора; 75 років від дня народження Василя Пилип’юка [1950-2017], українського фотохудожника, головного редактора журналу «Світло й Тінь», педагога.
17 січня – 155 років від дня народження Євгена Левицького [1870-1925], українського правника, дипломата, публіциста, громадсько-політичного діяча;

140 років від дня народження Броніслава Домбровського [1885-1973], українського зоолога, морфолога; 120 років від дня народження Євгена Бондаренка [1905-1977], українського актора; 80 років від дня народження Івана Карабиця [1945-2002], українського композитора, диригента, педагога, музично-громадського діяча.
18 січня – 175 років від дня народження Івана Левицького [1850-1913], українського бібліографа, письменника, публіциста, журналіста, громадсько-культурного діяча; 140 років від дня народження Олексія [Олекси] Алмазова [1885-1936], українського військового та громадського діяча, генерал-хорунжого Армії УНР.
19 січня – 130 років від дня народження Бориса Крюкова [1895-1967], українського живописця, графіка [Аргентина]; 75 років від дня народження Петра Пікуля [1950], українського скульптора.
20 січня – 160 років від дня народження Михайла Туган-Барановського [1865-1919], українського економіста, соціолога, історика, публіциста, педагога, громадського діяча, теоретика кооперативного руху; 100 років від дня народження Юрія Мейгеша [1925-1999], українського письменника.
21 січня – 180 років від дня народження Олени Косач [Тесленко-Приходько, 1845-1927], української письменниці,

■ ІМЕНИННИКИ

16 січня – Іван, Максим, Неоніла, Петро, Симон.
17 січня – Антон, Антоніна, Віктор, Георгій, Іван, Павло.
18 січня – Афанасій, Володимир, Дмитро, Євген, Кирило, Максим, Марія, Михайло, Микола, Олександр, Оксана, Сергій.

19 січня – Антон, Макар, Микола, Петро, Федір.
20 січня – Інна, Павло, Семен.
21 січня – Анастасія, Ганна, Євген, Іван, Ілля, Максим.
22 січня – Анастасія, Георгій, Іван, Леонтій, Макар, Микола, Петро, Тимофій.
23 січня – Володимир, Геннадій, Іван, Катерина, Федір.

■ МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР НА СІЧЕНЬ

- Сприятливі дні: **17, 18, 20, 23**.
- Потенційно складні дні: **16, 19, 21**.
- Краще уникати активних дій: **21**.

Сприятливі дні для:
✓ досягнення мети: **20**;
✓ починань: **19**;
✓ фінансових або юридичних справ: **21**;
✓ взаємостосунків [ділових і романтичних]: **16, 19, 20**;
✓ любовних питань та всього, що пов’язано з особистим життям: **16**;
✓ заручин та весілля: **16, 19-21**;
✓ походу до лікаря: **19**;
✓ перезавантаження та медитації: **19, 21**;
✓ стрижки: **18, 21-23**;
✓ фарбування: **17-22**;
✓ завивки: **17-23**;
✓ для творчості та спорту: **18, 19, 22**;
✓ подорожей та різних поїздок: **17, 19, 21**.

■ САД З ГОРОДОМ

- Найкращі дні для робіт в саду та на городі: **22, 23**.
- Не рекомендується займатися посівом посадкою городніх рослин: **16**.
- Догляд за кімнатними дасть кращий ефект: **22, 23**.
- Для поливання, обприскування та іншого догляду за кімнатними рослинами [окрім пересадки і посіву] підійдуть: **17, 18**.

Можна сіяти:
✓ ранні томати: **16, 21, 22**;
✓ солодкий перець: **20-22**;
✓ баклажани: **16, 23**;
✓ кореневу селеру: **16, 17, 21, 22**;
✓ зелень [кріп, петрушку, базилік]: **18, 19**.

КРОСВОРД ВІД СЕРГІЯ КРИЖАНІВСЬКОГО

1		2			3		4		5		6	7		8
				9										
10												11		
		12	13						14		15			
	16				17	18			19				20	
21											22			
			23	24					25		26			
27		28				29	30		31				32	33
		34									35			
36	37						38					39	40	
				41		42			43	44				
45			46				47				48	49		
						50								
51			52		53					54	55			56
57		58										59	60	
				61										
62											63			

По горизонталі: **1.** Столиця України. **6.** Головний бог вікінгів. **9.** Місто в Україні, до 1921 року – Олександрівськ. **10.** Поряд з Канадою та Мексикою. **11.** Шах і ... **12.** Який напій готує баріста? **14.** Солодка в'язка горіхова маса. **17.** Злоякісна пухлина. **21.** Суміш духмяних і пряних спецій із пекучим смаком. **22.** Соляний розчин. **23.** Курорт з Лівадією. **25.** Хижак сімейства котячих. **27.** Персональний ідентифікаційний номер. **29.** Острів посередині Керченської протоки. **32.** Англійські 91,44 см. **34.** Знавець своєї справи. **35.** Грозовий гуркіт. **36.** Команда-наказ для собаки схопити. **38.** Поліцейський у США. **39.** Коротенька Аліна. **41.** Найбільша річка Закарпаття. **43.** І Вуді, і Делон. **45.** Найшвидший стиль плавання. **48.** Жіноче ім'я, яке походить від французького Adeline. **50.** Виборці в очах тих, кого вони вже обрали. **52.** Борошно страждання. **54.** Дзьоб російською. **57.** Кіптява у печах та димоходах. **59.** 1/32 частина компасу. **61.** Малюнок на вишивці чи мереживі. **62.** «Наполеон» чи «Київський». **63.** Між киснем та неоном у таблиці.
По вертикалі: **1.** Сплетене волосся. **2.** «У клубок згорнеться, взяти не дається» [загадка]. **3.** Надлишок про всяк випадок. **4.** Побутовий прилад. **5.** Ягоди цієї рослини чорно-сизого кольору. **7.** Картина Е.Мане «... з віалом». **8.** Військовий альянс, який допомагає Україні. **13.** Сусідка Європи. **15.** Велика кількість чого-небудь, складеного в купу. **16.** Сукня індіанки. **18.** Цей мінерал спочатку було виявлено на березі річки на Сицилії [грецькою – Achates], звідки й отримав свою назву. **19.** По ній шукають скарб. **20.** Здатність протистояти. **24.** Стародавня одиниця довжини, що дорівнює 44,4 см. **26.** Велика морська риба родини вугрів. **27.** Діснеївський герой, ворог kota Геркулеса. **28.** Податок на додану вартість. **30.** Біле ведмежа, персонаж мультфільму. **31.** Є у ялинки та у вовка. **32.** «Радість» на шляху. **33.** Застосунок, у якому усі потрібні документи в одному місці, у вашому смартфоні. **37.** Префікс слів, що мають стосунок до сільського господарства. **40.** Колиска природи. **42.** Сільськогосподарський інструмент. **44.** Глянець поверхні. **46.** Плюється, але не верблюд. **47.** Безрука красуня з Лувру. **49.** Гілка цього дерева є символ нагороди, перемоги. **51.** Рослина, яку в народі називають будяком. **53.** Співак ... Рі. **55.** Країна в Азії. **56.** Травки для настоїв та відварів. **58.** Підвищена температура тіла під час хвороби. **60.** Різновид чобіт для холодного клімату.

Відповіді на кросворд, опублікований 9 січня

По горизонталі: **1.** Цукор. **4.** Рембо. **7.** Біпер. **10.** Козак. **11.** Нуаре. **12.** Ніл. **13.** Просо. **15.** Тис. **16.** Аспид. **19.** Ропак. **21.** Індик. **22.** Качка. **24.** Селяк. **26.** Ангоб. **28.** Сад. **29.** Армія. **31.** Емс. **33.** Ласка. **35.** Ебола. **36.** Радар. **37.** Князь. **38.** Акбаш.
По вертикалі: **1.** Царівна. **2.** Кокон. **3.** Розклад. **4.** Рок. **5.** Метро. **6.** ООН. **7.** Бластер. **8.** Плебс. **9.** Рогалик. **13.** Пані. **14.** Онук. **17.** Попіл. **18.** Вдача. **20.** Пиріг. **22.** Кава. **23.** Арія. **24.** Санітар. **25.** Кадастр. **26.** Аденома. **27.** Барабаш. **28.** Склад. **30.** Мушля. **32.** Скарб. **34.** Айк. **35.** Ель.

Чому цього сезону так суттєво подорожчали овочі та фрукти

ДО ПОЧАТКУ повномасштабної війни Запорізька область виробляла достатню кількість овочів і фруктів для покриття власних потреб у цій продукції. Більшу частину овочів, фруктів та ягід вирощували в Кам'янсько-Дніпровському та Мелітопольському районах. Але після тимчасової окупації російськими військами цих територій кількість овочевої та ягідної продукції власного виробництва, яка залишилася доступною для запоріжців, скоротилася в рази. Тому потреба забезпечується за рахунок завозу овочів та фруктів з інших регіонів України та експорту. І вже тільки ці обставини впливають на підвищення рівня цін у регіоні.

За словами **директорки департаменту агропромислового розвитку Запорізької ОДА Валентини Крамаренко**, понад 90 відсотків картоплі та майже 89 відсотків овочевих культур наразі вирощується в невеликих приватних господарствах населення, що не дає можливості спрогнозувати й отримати повну інформацію про обсяги виробництва. Достеменно відомо, що у 2024 році сільгосппідприємствами області, за оперативною інформацією, було вироблено 448 тонн плодово-ягідної продукції [для порівняння: на 1 жовтня 2020 року було вироблено 36,1 тис. тонн] з площі 442 га. Запорізькі садівники передусім вирощують яблука, грушу, черешню, вишню, персик, абрикос, сливу та аличу. Також вирощено 15,75 тисячі тонн картоплі на площі 1,5 тис. га та 18,4 тисячі тонн інших овочів на площі 1,4 тис. га [на 1 жовтня 2020 р. в області було зібрано овочів відкритого ґрунту 155,8 тис. тонн]. Запорізькі овочівники вирощують переважно капусту, цибулю, моркву, буряк столовий, помідори та огірки.

Для зберігання овочевої та плодово-ягідної продукції на підконтрольній Україні території області є в наявності вісім сховищ ємністю 2,65 тисячі тонн, у тому числі з холодильним обладнанням на 0,35 тисячі тонн. Але вищезазнані обставини не пояснюють того, чому в 2024 році ціни на овочі значно перевищили ціни попереднього року і продовжують зростати. Чому так відбувається? За інформацією ГУ Держпродспоживслужби у Запорізькій області, у 2024 році, в порівнянні з 2023-м, ціни на капусту білокачанну зросли майже в 3,5 рази, на моркву – у 2,4 рази, на картоплю – в 2,9 рази. Таке суттєве зростання цін на овочі, як пояснюють у департаменту агропромислового розвитку Запорізької ОВА, пов'язане із травневими заморозками та зі складними літніми погодними умовами, тобто аномальною спекою. Крім того, на рівень цін вплинуло подорожчання всіх складових виробництва овочів – це електроенергія, добрива, паливно-мастильні матеріали тощо. Експерти **agronews.ua** відзначають, що в Україні овочі вирощують переважно у відкритому ґрунті, тобто без використання теплиць чи парників. У секторі працюють невеликі фермери та власники приватних домашніх господарств. Високі температури та нестача опадів мали кілька наслідків. По-перше, ґрунтові овочі або не вродили, або виявилися значно гіршої якості, тож фермери не могли зібрати запланований урожай для продажу. По-друге, навіть

теплинні овочі, що росли у більш контрольованому середовищі, постраждали від аномальної погоди, адже допоміжні сітки не могли повністю закрити пекуче сонце. У підсумку, під час сезону, який мав бути найдешевшим завдяки овочам з відкритого ґрунту, ціни не опустилися до мінімуму, адже продукції з полів зібрали значно менше. Крім того, у країні пришвидшилася інфляція, що тисне на собівартість. Дещо інша ситуація з помідорами та огірками. Пропозиція, яка влітку завжди складалася з масового збору врожаю з відкритого ґрунту, не надійшла на ринок. Рослини просто не вирости. Вони збереглися лише в невеликих господарствах, які могли збільшувати полив і ховати рослини від спеки. Тож на полиці супермаркетів та ринків потрапили переважно тепличні овочі. Така продукція дорожча у виробництві. До того ж урожай у теплицях теж зменшився через спеку, тому пропозиція була значно меншою від обсягів попередніх років. За прогнозами експертів, найімовірніше, вартість овочів і надалі зростатиме. Взимку ціни на овочі та фрукти зазвичай підвищуються через сезонне зменшення пропозиції та збільшення витрат на зберігання. Тому до кінця першого півріччя можливе щомісячне зростання цін на плодовоовочеву продукцію на 5-7 відсотків.

Щодо державної допомоги

За даними департаменту агропромислового розвитку ЗОВА, державна допомога у галузі

овочівництва надається відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 року №738 «Деякі питання надання грантів бізнесу». Серед її переваг – можливість для кожного бажаючого створити чи розвивати власний бізнес за напрямками «Своя справа», «Свій сад», «Своя теплиця», «Новий рівень». Гранти надаються у розмірі до 70-ти відсотків вартості проєкту, але не більше десяти мільйонів гривень на сад та семи мільйонів – на теплицю. Заявник має профінансувати власними або кредитними коштами не менше 30-ти відсотків вартості проєкту. Обов'язковою умовою є працевлаштування потрібної кількості працівників. Для садів – від п'яти до десяти постійних і 125-425-ти сезонних працівників залежно від найменування насаджень. Для теплиць – не менше чотирьох постійних та десяти сезонних працівників на гектар площі модульної теплиці. Гранти можна отримати для висадки і облаштування нового саду, ягідника, виноградника та на будівництво модульної теплиці з умовою створення нових робочих місць або залучення до роботи у фермерському господарстві нових членів господарств. Але! На сьогодні цим видом допомоги, на жаль, не скористався жоден сільгосптоваровиробник області, хоча департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації постійно інформує аграріїв щодо існування зазначеної грантової підтримки.

ЯК ПОВІДОМИЛИ у Держпродспоживслужбі в Запорізькій області, уряд України поновив у 2025 році планові перевірки органами ринкового нагляду нехарчової продукції, які були призупинені на період дії воєнного стану. Також поновлено держконтроль нехарчової продукції митними органами.

Державний ринковий нагляд за нехарчовою продукцією здійснюють декілька органів виконавчої влади, зокрема, Держпродспоживслужба. Відповідно до законодавства, планові перевірки характеристик продукції проводяться у розповсюджувачів цієї продукції згідно із секторальним планом ринкового нагляду.

– *Відновлення контролю за нехарчовою продукцією є не лише питанням захисту споживачів, але й важливим сигналом для бізнесу про необхідність дотримання високих стандартів, – каже заступник голови Держпродспоживслужби Андрій Крейтор. – Це допоможе створити прозорі та чесні умови на ринку, стимулюючи виробників пропонувати якісну продукцію. Крім того, такі заходи сприяють зміцненню довіри між споживачами, бізнесом і державою, що є важливою передумовою для інтеграції України до європейського ринку.*

Також нагадуємо споживачам, що з березня 2024 року відновлено проведення позапланових перевірок нехарчової продукції. Це означає, що Держпродспоживслужба може здійснювати перевірку характеристик такої продукції у розповсюджувачів та виробників на підставі звернень, які містять інформацію про розповсюдження продукції, що має недоліки або загрожує життю та здоров'ю людини.

Для оформлення офіційного звернення споживачі можуть скористуватися кількома каналами.

Контакти для надсилання звернення до головного управління Держпродспоживслужби в Запорізькій області:

- ✓ поштова адреса: **пр.Маяковського, 20а, м.Запоріжжя, 69036;**
- ✓ e-mail: **office@gudpss-zp.gov.ua;**
- ✓ електронне звернення: **https://www.gudpss-zp.gov.ua/?page=zv&id=3&form=3.**

Відновлений контроль сприятиме покращенню безпечності та якості нехарчової продукції. Також це підвищить конкуренцію – у продажу з'явиться більше якісних товарів. Поступово це наблизить український споживчий ринок до внутрішнього європейського ринку та сприятиме укладенню Угоди про «промисловий безвіз» між Україною та ЄС.

Виробництво овочевих культур по всіх категоріях господарств Запорізької області на підконтрольній Україні території						
Назва культури	2023 рік			2024 рік		
	Зібрана площа, тис. га	Валовий збір, тис. тонн	Ціна на ринках, грн	Зібрана площа, тис. га	Валовий збір, тис. тонн	Ціна на ринках, грн
Картопля	1,5	17,26	10,8	1,5	15,75	30,96
Овочі, всього	0,871	19,63	-	1,4	18,4	-
Капуста	0,029	0,72	10,72	0,3	6,0	37,2
Огірки	0,1	1,1	-	0,1	1,0	-
Помідори	0,2	2,3	-	0,2	2,0	-
Цибуля	0,1	7,7	13,8	0,1	2,5	13,45
Морква	0,1	0,5	9,13	0,1	0,9	22,2
Буряк	0,042	0,7	19,57	0,3	3,3	14,89
Інші овочі	0,3	6,61	-	0,3	2,7	-

Інформація надана Департаментом агропромислового розвитку Запорізької ОВА

Випуск підготувала Світлана ШКАРУПА

ГАЗЕТА «МІГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. – «Комсомолец Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МІГ»

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС
☎ приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua
Рекламна служба газети «МІГ»: ☎(067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Тираж 15000 прим.
Номер рішення Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення №2064 від 13.06.24 р.
ідентифікатор медіа R30-04543
Зам. № 2500102

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МІГ», можливе лише за згодою редакції. Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни. Співробітники «МІГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Номер підписано до друку 15.01.25 об 11.00.
Кольороподіл і друк ТОВ «Український Друк». м. Запоріжжя

Дякуємо, що ви нас читали!